

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

У статті обґрунтовано, що безпека життєдіяльності є соціально-педагогічною проблемою сучасності. Розглянуто основні небезпеки, які спричиняють високий рівень травматизму і смертності в Україні та в світі. Наведено стан навчання питань безпечної життєдіяльності в українських закладах освіти. Запропоновано культуру безпечної життєдіяльності використовувати як смислове ядро нормативних дисциплін з безпеки.

Ключові слова: культура безпечної життєдіяльності, соціально-педагогічна проблема, сучасність.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення питання безпеки життєдіяльності посідає пріоритетне значення на рівні особистості, колективу, суспільства, держави, світу. Від рівня знань, умінь, навичок, здібностей використовувати їх в необхідний момент залежить не тільки чи зможе людина зберегти себе, врятувати когось зі свого оточення, допомогти сім'ї та суспільству, але й запобігти небезпеці.

Причинами нещасних випадків, загибелі людей стають не тільки надзвичайні явища природи, але й необережність, необачливість самої людини. Життєвий досвід показує, що завдати людині шкоди може будь-яка діяльність на виробництві, на відпочинку, під час розваг і навчання. Джерелом небезпеки стають не тільки побутові прилади, хімія, автомобілі, тобто все, що забезпечує комфортне життя, але й стихійні лиха і техногенні катастрофи, війни і міжособові конфлікти тощо. Ще одна група небезпек створюється самою людиною – це небезпеки, що виникають внаслідок безпорадного і безвідповідального використання створених нею об'єктів: водосховищ, гребель і плавильних цехів, теплових і атомних електростанцій, машин і механізмів, небезпечних речовин, різного роду випромінювань (у тому числі радіоактивних), мікроорганізмів тощо.

Зважаючи на це, підготовленість мешканців планети Земля загалом і кожної людини зокрема до безпечної життєдіяльності набуває статусу соціально і педагогічно значущої проблеми.

Аналіз наукових досліджень. Вивчення питань безпеки життєдіяльності стало у центрі уваги багатьох науковців. Досліджуються психологічні засади безпеки життєдіяльності (І. В. Іванова, Л. І. Манін, В. Є. Гончарук, О. С. Качан, С. М. Миронець та ін.); соціально-економічні чинники безпеки (Г. І. Туровська, О. С. Шаталов, В. М. Заплатинський, Л. Й. Цетнар тощо). Розглянуто соціально-політичну складову безпеки (Д. О. Андріішин, Н. Б. Волненко, Л. А. Гладка, С. Мазур (Польща), К. М. Флоренсова, Л. Хофрейтер (Словаччина), Л. Й. Цетнар, Б. Д. Халмурадов та інші) тощо. Натомість при наявності багатьох досліджень соціального напрямку, цілісна картина безпеки життєдіяльності як соціально-педагогічної проблеми у роботах вітчизняних та зарубіжних авторів відображена недостатньо.

Метою статті є обґрунтування безпеки життєдіяльності людини як соціально-педагогічної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що у широкому сенсі під соціальними проблемами розуміють всі соціальні явища, пов'язані з поведінкою людей у суспільстві як в рамках норми, так і поза її межами. У більш вузькому сенсі про проблему говорять, виявляючи руйнування стабільних соціальних зв'язків, коли їх розвиток призводить до напруженості і конфліктів. І. О. Іванов визначає соціальну проблему як певний тип взаємодії між окремим колективним суб'єктом (групою, спільністю) і соціальним середовищем його існування, при якому окремі компоненти середовища несприятливо, негативно впливають на життєву ситуацію колективного суб'єкта, його соціокультурний статус, перешкоджають задоволенню його потреб, інтересів та законних прав на соціально прийнятному рівні [1].

Соціальна проблема в суспільстві виникає й існує тоді, коли певні соціально-економічні умови перешкоджають задоволенню потреб суспільної групи (малої, середньої, великої), реалізації її інтересів та законних прав; коли сама група або сторонній спостерігач (інша група) оцінюють дану громадську ситуацію як неприпустиму; коли група готує (і надалі здійснює) колективну дію, мета якої – знизити або взагалі усунути негативний вплив соціально-економічних умов свого існування на власну життєву ситуацію.

Отже, небезпеки сьогодення нищівно впливають на особистість і групи людей (територіальну, професійну, релігійну тощо), що утворюють соціум. Натомість досвід засвідчує про неспроможність або низьку здатність окремої особистості (як окремої частини суспільства) і колективів впливати на свою безпеку через брак знань, вмінь, особистісних якостей, культури безпечної життєдіяльності та відсутність адекватного підходу до формування культури безпечної життєдіяльності в усіх складових ланках суспільства.

Зауважимо, що питання безпеки являють собою не тільки значимий аспект соціального буття, але й сферу інтересів різних галузей наукового пізнання, як-то: філософія, соціологія, суспільствознавство, економіка, педагогіка тощо. Вивчаються різні аспекти, розробляються нові концепції, відбуваються

наукові дискусії, опрацьовуються нові підходи, знаходяться шляхи оптимізації. При цьому виявляються не тільки загрози, які призводять до загибелі людини як істоти, але й ті, які порушують, послаблюють чи створюють передумови до деградації усїєї системи забезпечення безпеки людини, її життєдіяльності.

Безпека життєдіяльності як сфера науково-практичної діяльності спрямована на вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, результатів їх впливу на організм людини, основ захисту здоров'я, життя людини та середовища її проживання від небезпек. Д. П. Плахтій та співавтори дають таке визначення безпеки життєдіяльності – це ступінь захисту людини від надзвичайної небезпеки. Інші вчені безпеку життєдіяльності визначають як стан навколишнього середовища, при якому виключена можливість ушкодження організму людини в процесі різноманітної діяльності [2].

Прикладні дослідження у галузі безпеки життєдіяльності людини вузько спрямовані на вивчення конкретних ризиків природи та оточуючого середовища, які мають властивості небезпеки та існують навколо людини, загрожують її життю і здоров'ю. Так, про низький рівень культури безпечної життєдіяльності, яка є елементом загальної культури, свідчить високий травматизм в побуті, високі показники передчасної смертності від зовнішніх причин (утоплення, стреси, транспортні нещасні випадки, випадкові отруєння, погіршення екологічних умов, масове поширення нездорового способу життя тощо).

Галузеві і спеціальні заходи безпечної життєдіяльності вивчаються і забезпечуються спеціалізованими відомствами, організаціями, установами, фахівцями з охорони праці та цивільного захисту зокрема. Проте статистика свідчить, що і в цій сфері зафіксовані прискорене зростання виробничого та побутового травматизму, кількості аварій та катастроф, поява нових та модифікація відомих захворювань. Так, за останні 20 років ХХ сторіччя у світі сталося 56 % найбільших техногенних катастроф; внаслідок нещасних випадків на виробництві у світі щорічно гине більше 2 млн. людей і травмуються 270 тисяч. Більше 2 млн. людей в світі щорічно втрачають життя від надмірного вживання алкоголю, біля 6 млн. – від куріння. Сотні мільйонів травмуються і отримують професійні хвороби [3]. Смертність внаслідок нещасних випадків займає третє місце у світі після серцево-судинних та онкологічних захворювань. Особливо серйозну небезпеку представляють різного роду аварії, що виникають у процесі використання та експлуатації машин і механізмів, які внаслідок виходу з ладу приводять до вибухів, пожеж, радіоактивних та хімічних заражень великих територій, чим завдають шкоди навколишньому середовищу і населенню. Фактично п'ята частина населення України проживає в екологічно несприятливих умовах. Тільки протягом 2010 року в Україні зареєстровано 204,1 тис. ДТП із постраждалими, в яких померло 4,7 тис. та травмовано 38,9 тис. учасників дорожнього руху. В результаті передчасна смертність виробничого та невиробничого характеру за масштабами, збитками та складністю вирішення проблем стала соціально значущим явищем [4]. Очевидно, що подібні дані вказують на низький рівень культури безпечної життєдіяльності населення України.

Загальний світовий рівень знань і теорій з безпеки життєдіяльності акцентує увагу на тенденції зростання загроз, збільшення ризиків життєдіяльності людини, поступовий перехід цивілізації у стан нестійкості, глобальної небезпеки. При цьому зазначається неможливість подолати цей стан відомими заходами, необхідність розглядати ситуацію на планеті як глобальну системну кризу. Ю. Л. Воробійов підкреслює, що змінений світ людей і змінений навколишній світ природи потребують оновлення парадигми розвитку цивілізації, на чолі якої повинна знаходитись комплексна безпека людини, тому що саме для людини виникли серйозні загрози її існування [5]. Вченими зроблено висновок, що основною ознакою сучасної епохи стає "людина, що втратила безпеку" (К. Ясперс), яка "захворіла яскраво вираженою дезорієнтацією, не знаючи більше за якими зірками жити" (Х. Ортега-і-Гассет). Сьогодні жити означає все більш "пробуджувати до життя абсурд" (А. Камю); "світові нічого запропонувати людині, яка перебуває в тривозі" (М. Хайдеггер).

Ю. В. Федоров підкреслює: "Ми максимально наблизилися до критичної точки морально-етичного падіння і культурно-історичного виродження. З кожним днем збільшується розрив між бідністю і багатством. Світ ще не бачив такої кількості знедолених, серед яких мільйони людей по всьому світу знаходяться на межі голодної смерті". Наростають нерозв'язні протиріччя в ряді країн, що недавно вважалися стабільними в усіх відношеннях [6]. Антропологічний поворот, який намітився на сучасному етапі розвитку людської цивілізації, дуже часто в працях дослідників називають "антропологічною кризою" [7].

Зважаючи на цю тенденцію і її глобальний характер, питаннями безпеки життєдіяльності людини у світі опікуються багато міжнародних організацій. Головну роль відіграє Організація Об'єднаних Націй (ООН), при якій в 1946 р. представниками 43 держав створена Комісія ООН з прав людини. Крім організацій, що поширюють свою діяльність на весь світ, діє ряд регіональних, наприклад, в рамках Ради Європи створено Європейську комісію з прав людини та Європейський суд.

Основним документом, на якому ґрунтується освіта та наука з безпеки життєдіяльності людини є Концепція про сталий розвиток людства ("Декларація Ріо"), яка була обґрунтована і викладена в рішеннях Конференції ООН у Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Під сталим розвитком розуміється таке співіснування людства і природного довкілля, яке забезпечує потреби сучасного суспільства без ризику

для задоволення потреб майбутніх поколінь, або забезпечення права кожної людини нинішнього і прийдешнього поколінь жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту.

В Україні на даний момент існує безліч нормативно-правових актів, які регулюють безпечну життєдіяльність, визначають правила поведінки в надзвичайних ситуаціях, але, на жаль, не всі вони мають механізм реалізації, тому не можуть ефективно діяти. Для цього потрібно не тільки удосконалювати нормативно-правові акти, включати в них положення про механізм їх реалізації, проводити з населенням інструктажі та приділяти більше уваги дисциплінам, які вивчають безпеку життєдіяльності, але й змалку, через систему освіти навчати майбутніх громадян культури безпечної життєдіяльності.

Затверджена у 2001 році Концепція освіти з напрямку "Безпека життя і діяльності людини" (БЖДЛ) підкреслює, що з урахуванням пізнавальних можливостей тих, хто навчається, програми навчання з питань безпечної життєдіяльності будуються на основі "спірального" розгортання системи знань про безпеку і небезпеку людини. Такий підхід дає змогу на кожному етапі навчання формувати відносно цілісну картину небезпек внутрішнього і навколишнього світу, забезпечити розвиток необхідних складових індивідуальної захищеності особи, поступово поглиблювати світоглядну і досвідну складові змісту освіти. Це досягається шляхом поступового збільшення кількості зв'язків і відносин явищ і процесів, що вивчаються, поглиблення знань про їх сутність, а також характер пізнавальної діяльності слухача [8].

Для реалізації основних положень Концепції у загальноосвітній школі впроваджено інтегрований предмет "Основи здоров'я", що за змістом об'єднує питання здоров'я та безпеки життєдіяльності. Проте випускники шкіл сприймають вивчення питань щодо основ безпеки життєдіяльності як несуттєві, адже в школі протягом курсу "Основи здоров'я" розглядаються питання безпеки життєдіяльності на рівні "не можна", "не рекомендується", "потрібно", "запам'ятайте" тощо. Опитування студентів, які навчаються на перших курсах університету, тільки підтверджує думку про негативне та формальне ставлення як адміністрації деяких шкіл, так і її випускників до означеного предмету.

У загальноосвітніх школах подекуди немає постійного вчителя з основ здоров'я, тому години навчального предмета досить часто використовуються адміністраціями шкіл для довантаження вчителя, незважаючи на його фах, кваліфікацію, розуміння проблеми взагалі і навіть без проходження відповідної перепідготовки. Це негативно впливає на якість викладання предмета, входить у систему і порушує вимоги до кадрового складу вчителів основ здоров'я Міністерства освіти і науки України. Час, відведений на означений предмет, витрачається іноді на класні години, гру у футбол, прибирання території, технічне переписування підручників чи взагалі уроки відмінюють.

У вищих навчальних закладах приділяється увага питанням безпеки під час повсякденної діяльності (нормативна дисципліна "Безпека життєдіяльності"), під час виробничої діяльності (нормативні дисципліни "Основи охорони праці", "Охорона праці в галузі") та під час надзвичайних ситуацій (нормативна дисципліна "Цивільний захист"). Фактично не приділяється увага методиці викладання питань з безпечної життєдіяльності – тому випускник, прийшовши в школу, є невідповідним до викладання предмету "Основи здоров'я".

Отже принцип неперервної освіти з безпеки життєдіяльності, закладений у Концепції, порушується на кожному етапі навчання у закладах освіти України. Курси з питань безпеки дублюють один одного за певними тематиками, фрагментарно охоплюючи проблеми, в яких зацікавлений або обізнаний викладач. В освітніх закладах відсутнє основне смислове ядро, яке б об'єднало всі дисципліни з безпеки. На нашу думку, таким ядром може виступати культура безпечної життєдіяльності, формування якої вплине на подолання травматизму, запобігання дорожньо-транспортних пригод, небезпечної поведінки у повсякденних та під час надзвичайних ситуацій тощо.

Сучасний політичний, екологічний та соціально-економічний стан України визначає гостру актуальність уваги з боку держави до забезпечення її національної безпеки. Посилена цілеспрямована діяльність у цій сфері визначається суттєвими політичними та економічними перетвореннями. Безпека країни все більше залежить від політичної стабільності, стану навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів, прогнозу та пом'якшення наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

Головна мета системи забезпечення національної безпеки – це створення й підтримка необхідного рівня захищеності життєво важливих інтересів усіх об'єктів безпеки, який би гарантував сприятливі умови для безпечного розвитку особи та суспільства, а також сталого розвитку держави. Убезпечення сталого розвитку в Україні можливий за наявності загального підходу всіх галузей співіснування людей для того, щоб прийти до культури безпечної життєдіяльності кожного українця.

Освітня галузь в цьому процесі може створити міжгалузеву координацію зусиль для створення чіткої системи наскрізного формування культури безпечної життєдіяльності у підростаючих поколіннях. Треба привчити їх бути уважними, вміти аналізувати і брати на себе відповідальність, самостійно реагувати на реальну або прогнозовану небезпеку, правильно, з точки зору безпеки, діяти в непередбачуваних катастрофічних, кризових обставинах [9].

Це можливо через об'єднання і координацію дій фахівців усіх ланок системи освіти, науковців з фізики, хімії, біології, математики і психології тощо; представників усіх галузей виробництва, які б залучалися до навчання молоді.

Висновки. Гострота і актуальність соціально-педагогічного підходу до вирішення проблем безпеки життєдіяльності в теперішній час визначаються низкою обставин. Серед них: порушення екологічної рівноваги природного середовища внаслідок надмірного антропогенного навантаження на біосферу (забруднення атмосфери, гідросфери, літосфери, дефіцит прісної води, зміни клімату, озонові дірки, активізація вулканічної діяльності, підвищення рівня радіації, збільшення кількості землетрусів тощо); зміни у людині як біологічної істоти (порушення генетичної інформації, збільшення кількості дітей з фізіологічними та психологічними порушеннями, зростання кількості епідемій відомого та невідомого походження, розповсюдження шкідливих звичок, проблема харчування та інші); зростання кількості техногенних аварій і катастроф при взаємодії людини зі складними технічними системами; соціально-політична напруженість у суспільстві та загострення відносин між країнами великої вісімки та іншим світом; відсутність наскрізного навчання безпечної життєдіяльності у закладах освіти.

На цьому тлі безпека життєдіяльності постає соціально-педагогічною проблемою. Кожний етап вивчення природи безпеки життєдіяльності дає можливість констатувати накопичення певного негативного досвіду з подолання конкретних небезпек, починаючи від особистості до світових проблем та негараздів сучасності, що загрожує соціуму. Пересічні громадяни мало знайомі з положеннями безпеки життєдіяльності, а тому не можуть розраховувати на повне попередження та усунення наслідків небезпек різного походження.

Більшість кроків, які робляться фахівцями для забезпечення обізнаності населення, учнів, студентів, працівників, спрямовані на боротьбу з наслідками небезпек і надзвичайних ситуацій. Проте основні зусилля мають бути спрямовані на упередження небезпечної поведінки через формування культури безпечної життєдіяльності. Як принцип існування саме безпечна життєдіяльність має стати лейтмотивом, девізом, частиною світогляду сучасної людини. Тільки усвідомлення особистістю важливості забезпечення безпечної життєдіяльності допоможе створити проінформоване та відповідальне суспільство, яке буде протистояти проблемі небезпеки, що базується на браку знань з безпеки життєдіяльності й практичного досвіду з їх використання. Безпеці життєдіяльності повинно приділятися значно більше уваги як у навчальних закладах, так і на виробництві, необхідно більш зважено підходити до техніки безпеки на роботі, у довіллі і вдома.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Иванов О. И. Социальные проблемы : концепции и структура [Электронный ресурс] / О. И. Иванов // SocProb. ru Открытая библиотека публикаций по социальным наукам. – Режим доступа : http://www.socprob.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=52.
2. Плахтій П. Д. Безпека життєдіяльності в запитаннях і відповідях : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / [Плахтій П. Д., Савчук А. М., Підгорний В. К. ; за ред. П. Д. Плахтія]. – [вид. 2-ге, допов. і переробл.]. – Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2010. – 356 с.
3. Проблеми впровадження культури безпеки в Україні. Аналітична доповідь / [Скалецький Ю. М., Бірюков Д. С., Мартюшева О. О., Яценко Л. Д.]. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. – 17 с.
4. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2011 році [Електронний ресурс]. – Веб-сайт МНС. – Режим доступу : <http://www.mns.gov.ua/content/nasopovid2011.html>.
5. Воробьев Ю. Л. Комплексная безопасность человека как новая парадигма современной цивилизации / Ю. Л. Воробьев // Проблемы анализа риска. – Том 8. – 2011. – № 2. – С. 8–13.
6. Лисичкин В. А. Третья мировая (информационно-психологическая) война / В. А. Лисичкин, Л. А. Шелепин. – М. : Институт социально-психологических исследований АСН, 2000. – 304 с.
7. Антропологические вызовы современности : [материалы Международной научно-практической конференции]. – Симферополь : Доля, 2008. – 96 с.
8. Концепція освіти з напрямку "Безпека життя і діяльності людини" / [Кузнецов В., Лукьянчиков В., Малишева Н. та ін.] // Освіта України. – 12 грудня 1997. – № 50. – С. 6–8.
9. Дикань С. А. Безопасность и риск в педагогике безопасности [Электронный ресурс] / С. А. Дикань // Педагогика безопасности : наука и образование : [материалы всероссийской научной конференции с международным участием, (Екатеринбург, 27 апреля 2013 г.)]. – Екатеринбург, 2013. – 250 с. (С. 62–65). – Режим доступа : www.fbg.uspu.ru.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Ivanov A. I. Sotsial'nye problemy : kontseptsii i struktura [Social Issues : Concepts and Structure] [Elektronnyy resurs] / A. I. Ivanov // SocProb. ru Otkrytaya biblioteka publikatsiy po sotsial'nym naukam [SocProb. ru Open Librarian Publications on Social Sciences]. – Rezhym dostupu : http://www.socprob.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=52.

2. Plakhtiy P. D. Bezpeka zhyttedial'nosti v zapytannyakh i vidpovidyakh [Life Safety in Questions and Answers] : [navch. posib. dlya stud. vyshch. navch. zakl.] / [Plakhtiy P. D., Savchuk A. M., Pidgorny V. K. ; za red. P. D. Plakhtiya]. – [vyd. 2-ge, dopov. i pererobl.]. – Kam'yanets'-Podil's'kyy : Buynytskyy O. A., 2010. – 356 s.
3. Problemy vprovadzhennya kul'tury bezpeky v Ukraini. Analitichna dopovid' [Problems of the Life Safety Culture Implementation in Ukraine. Analytical Report] / [Skalets'kyy Yu. M., Biryukov D. S., Martyusheva O. O., Yatsenko L. D.]. – Kyiv : Natsional'nyy instytut strategichnykh doslidzhen', 2012. – 17 s.
4. Natsional'na dopovid' pro stan tekhnogennoyi ta pryrodnoyi bezpeky v Ukraini u 2011 rotsi [The National Report on the Status of the Technological and Natural Security in Ukraine in 2011] [Elektronnyy resurs]. – Web sait MNS. – Rezhym dostupu : <http://www.mns.gov.ua/content/nasdopovid2011.html>.
5. Vorobyov Yu. L. Kompleksnaya bezopasnost' cheloveka kak novaya paradigma sovremennoy tsivilizatsii [Complex Human Life Safety as a New Paradigm of the Modern Civilization] / Yu. L. Vorobyov // Problemy analiza riska [Problems of Risk Analysis]. – Tom 8. – 2011. – № 2. – S. 8–13.
6. Lisichkin V. A. Tret'ya mirovaya (informatsionno-psikhologicheskaya) voyna [The Third World (Informational-Psychological) War] / V. A. Lisichkin, L. A. Shelepin. – M. : Institut sotsial'no-psikhologicheskikh issledovaniy ASN, 2000. – 304 s.
7. Antropologicheskie vyzovy sovremenosti [Anthropological Modern Challenges] : [materialy Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii]. – Simferopol' : Dolya, 2008. – 96.
8. Kontseptsiya osvity z napryamu "Bezpeka zhyttya i diyal'nosti lyudyny" [The Educational Conception on the Direction "Life Safety and Human Activities"] / [Kuznetsov V., Lukyanchikov V., Malyshev N, ta in.]. // Osvita Ukrainy [Education of Ukraine]. – 12 grudnya 1997. – № 50. – S. 6–8.
9. Dikan' S. A. Bezopasnost' i risk v pedagogike bezopasnosti [Security and Risk in the Safety Pedagogy] / S. A. Dikan' // Pedagogika bezopasnosti : nauka i obrazovanie [Safety Life Pedagogy : Science and Education] : [materialy vsereossiyskoy nauchnoy konferentsii s mezhdunarodnym uchastiem, (Yekaterinburg, 27 aprelya 2013 g.)]. – Yekaterinburg, 2013. – 250 s. (S. 62–65). – Rezhym dostupu : www.fbg.uspu.ru (rus).

Матеріал надійшов до редакції: 14.08. 2014 р.

Гвоздій С. П. Безопасность жизнедеятельности как социально-педагогическая проблема современности.

В статье обосновано, что безопасность жизнедеятельности является социально-педагогической проблемой современности. Рассмотрены основные опасности, которые вызывают высокий уровень травматизма и смертности в Украине и мире. Приведено состояние обучения вопросам безопасной жизнедеятельности в украинских учебных заведениях. Предложено культуру безопасной жизнедеятельности использовать как смысловое ядро нормативных дисциплин по безопасности.

Ключевые слова: культура безопасной жизнедеятельности, социально-педагогическая проблема, современность.

Gvozdiy S. P. Life Safety as a Social-Pedagogical Modern Problem.

The article has proved that life safety is a social and educational problem of our time. The main dangers that cause high level of morbidity and mortality in Ukraine and the world are viewed. The state of education on the life safety in Ukrainian schools is given. The severity and urgency of the social and pedagogical approach to security problems of life in the present is determined by several factors. Among them are the violation of the ecological balance of the environment due to the excessive anthropogenic impact on the biosphere; changes in a human as a biological substance; the increasing number of industrial accidents and disasters in the human interaction with complex technical systems; social and political tensions in the society and strained relations between the Group of Eight and the rest of the world; the lack of comprehensive studies on the life safety in educational institutions. Life safety raises social and educational problems. Each stage of the study concerning the nature of life safety makes it possible to ascertain the accumulation of certain negative experiences with overcoming specific hazards, ranging from the individual to the world's problems and ills of modernity that threaten the society. Ordinary people do not know the terms of life safety and therefore cannot rely on the complete prevention and elimination of consequences of hazards of various origins. It is proposed to use the safety culture as a semantic core of normative disciplines in safety.

Key words: culture of life safety, social-pedagogical problem, modernity.